13/10/2023

Σαν σήμερα πεθαίνει ο πρωτομάρτυρας και σύμβολο του Μακεδονικού Αγώνα Παύλος Μελάς

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Η μεγαλύτερη μορφή του μακεδονικού αγώνα ο Παύλος Μελάς καταγόταν από τη μεγάλη και ιστορική οικογένεια των Μελάδων της Ηπείρου. Γεννήθηκε στις 29 Μαρτίου του 1870 στη Μασσαλία, όπου ο πατέρας του Μιχαήλ Μελάς (1833-1897) δραστηριοποιούταν ως έμπορος.

Το 1886 εισήλθε στη Σχολή Ευελπίδων και εξήλθε ως ανθυπολοχαγός του Πυροβολικού στις 8 Αυγούστου του 1891. Τον επόμενο χρόνο νυμφεύτηκε τη Ναταλία Δραγούμη (1872-1973), κόρη του τραπεζίτη και πολιτικού Στέφανου Δραγούμη, με την οποία απέκτησε δύο παιδιά, τον στρατιωτικό Μιχαήλ Μελά (1894-1950) και τη χημικό Ζωή Μελά – Ιωαννίδη (1898-1996).

Τον Φεβρουάριο του 1904 πέρασε τα σύνορα και εγκαταστάθηκε στην Κοζάνη με το ψευδώνυμο Μίκης Ζέζας. Επέστρεψε στην Αθήνα και αργότερα συνοδευόμενος από αρκετούς Μακεδόνες, Λάκωνες και Κρήτες, ξαναπέρασε τα σύνορα κσι στρατοπέδευσε στην περιοχή της Καστοριάς. Παρουσιάστηκε ως ζωέμπορος για να μπορεί να μετακινείται συνέχεια. Έτσι κατάφερε και οργάνωσε το αντάρτικο των Ελλήνων στην τουρκοκρατούμενη μακεδονική γη από την Καστοριά έως το Μοναστήρι. Απέκρουσε με τις ισχνές δυνάμεις που συγκρότησε τα βουλγάρικα σχέδια στην περιοχή και ίδρυσε το Μακεδονικό Κομιτάτο. Όλα αυτά από τον Φεβρουάριο του 1904 έως τις 13 Οκτωβρίου του ίδιου χρόνου.

Στις 13 Οκτωβρίου του 1904 εισήλθε στο χωριό Στάτιστα για να αναπαυτεί αυτός και οι άνδρες του. Όμως, ο Βούλγαρος αρχικομιτατζής Μήτρος Βλάχος, προκειμένου να τον βγάλει από τη μέση, ειδοποίησε τις οθωμανικές αρχές. Επί τόπου κατέφθασε ισχυρό στρατιωτικό απόσπασμα, αποτελούμενο από 150 άνδρες και στη συμπλοκή που ακολούθησε, ο Παύλος Μελάς τραυματίστηκε σοβαρά στην οσφυϊκή χώρα και μετά από μισή ώρα άφησε την τελευταία του πνοή.

Το κεφάλι του αποκόπηκε από τους συμπολεμιστές του και τάφηκε στο ναό της αγίας Παρασκευής στο Πισοδέρι. Το σώμα του παραδόθηκε από τις οθωμανικές αρχές στον μητροπολίτη Καστοριάς Γερμανό (Καραβαγγέλη) και τάφηκε στον βυζαντινό ναό των Ταξιαρχών στην Καστοριά, όπου αναπαύεται και η κάρα του από το 1950. Στον ίδιο ναό έχει ταφεί και η σύζυγός του Ναταλία, κατ’ επιθυμίαν της.

Ο θάνατος του Παύλου Μελά έγινε γνωστός στην Αθήνα στις 18 Οκτωβρίου και συγκλόνισε την κοινή γνώμη, λόγω του ακέραιου και αγνού χαρακτήρα του ανδρός, αλλά και του γνωστού ονόματος της οικογένειάς του, που είχε μεγάλους δεσμούς με τη Μακεδονία και την κοινωνία των Αθηνών. Η θυσία του σηματοδότησε την ουσιαστική έναρξη του Μακεδονικού Αγώνα, που κορυφώθηκε με τους Βαλκανικούς Πολέμους του 1912-1913.

Τη θυσία του Παύλου Μελά ύμνησε ο **Κωστής Παλαμάς** («Παύλος Μελάς»):

Σε κλαίει ο λαός. Πάντα χλωρό να σειέται το χορτάρι
Στον τόπο, που σε πλάγιασε το βόλι, ω παλληκάρι.
Πανάλαφρος ο ύπνος σου του Απρίλη τα πουλιά
Σαν του σπιτιού σου να τ’ ακούς λογάκια και φιλιά,
Και να σου φτάνουν του χειμώνα οι καταρράχτες,
Σαν τουφεκιού αστραπόβροντα και σαν πολέμου κράχτες
Πλατειά του ονείρου μας η γη και απόμακρη. Και γέρνεις
Εκεί και σβεις γοργά.
Ιερή στιγμή. Σαν πιο πλατειά τη δείχνεις, και τη
φέρνεις Σαν πιο κοντά.

Πηγή: SanSimera.gr